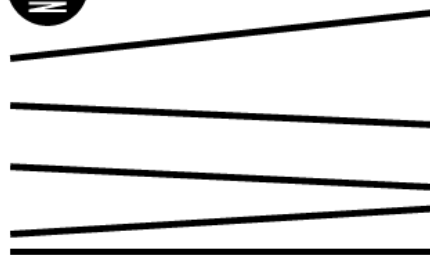

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Etlar, Carit.; af Carit Etlar ; Musiken
componeret af H. Rung.

Titel | Title:

Før Stormen : Sangspil

Udgivet år og sted | Publication time and place: Kjøbenhavn : Chr. Steen & Søn, 1861

Fysiske størrelse | Physical extent:

46 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

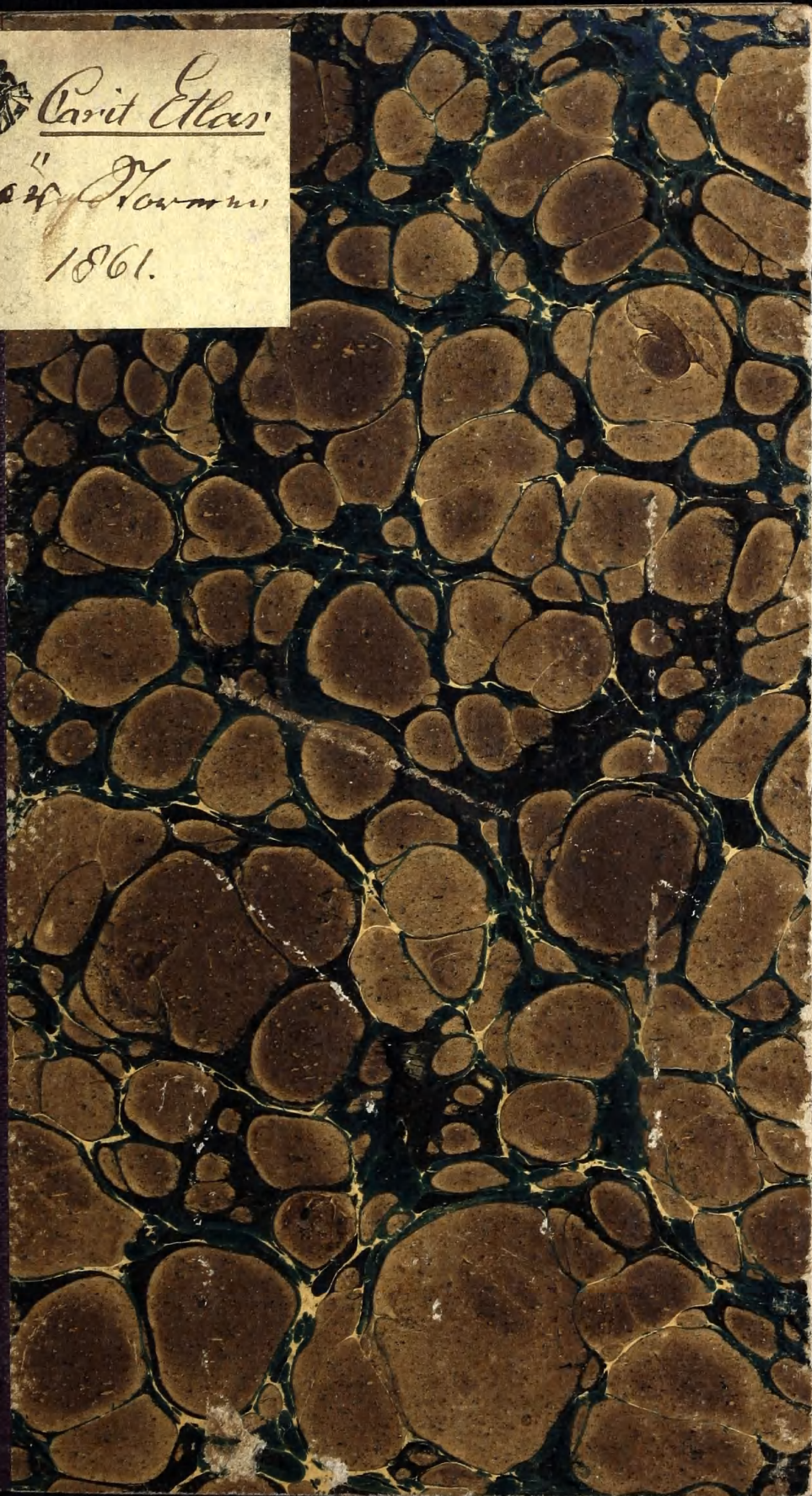

Carit Elias

Leif Norrman

1861.

55. - 45.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021032213

Før Stormen.

Sangspil

af

Carit Etlar.

Musikken komponeret af H. Rung.

Kjøbenhavn.

Chr. Steen & Søn's Forlag.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

1861.

For 2te Gang

Helgen

Opført første Gang den 10de Februar 1861.

Personer:

Brok, Oberst.

Else Brok.

Kasper Møller, Tømmersmand.

Jørgen, Færgemand.

Kæren.

Fru Reek.

Poul, Jørgens Søn.

Enevold.

Severin.

} Studenter.

Junker Flemming, genannt von Halberdingen

Chor af Borgere, Adelsmænd, Studenter og
Kvinder.

Handlingen foregaaer Natten mellem den 10de og 11te
Februar 1659.

Theatret viser en dyb og aaben Plads med Huse paa begge Sider. I Baggrunden et lavt og paa to Steder gjennemskaaet Brystværn, i hvis Aabninger to Kanoner paa faste Rapperter, ere stillede. Det er Aften. Paa høire Side staaer en Fane i Jorden, udenfor et Bagthuus, oplyst af to brændende Begfrandsø. I Mellemgrunden paa samme Side, en stor Steen. Paa modsatte Side en oplyst Bygning, hvorfra lyder Sang, som begynder inden Tæppet gaaer op. En Vagt gaaer frem og tilbage ved Kanonerne.

Første Optrin.

Jørgen og **Kasper** komme under Sangen, standse og lytte.

Chor udenfor Scenen.

1.

Agt paa hver Smil, som Dig Lykken har sendt,
Næste Secundt er det maaskee alt endt,
Bæret til Sorg for os Alle.

Trommen og Hornene kalde
Fra Smil og fra Sang, fra den elskende Mo,
Til Kamp

For vor Fædrene.

Jørgen og Kasper komme nærmere.

Ramphornets Lyd skræmmer Ingen af os.
 Komme de, ville vi byde dem Trods
 Syng kun min elskede Kvinde!
 Lad dem høre vor Jubel herinde.
 Jeg gjemmer dit Smil, med dit Navn vil jeg dø,
     I Kamp
 For vor Fædrene.

Kasper.

Hør! hvor lystigt de synge deroppe.

Jørgen.

Lad dem synge, Kasper! Det maa man sige
 om disse Adelsmænd, haarde og overmodige vare
 de imens vi havde Fred, men da saa Ulykken og
 Fjenden kom, viste de, at de forstode at slaaes.

Kasper.

Hvem boer i det Huus?

Jørgen.

Oberst Brof. De sige, han holder sin Datters
 Forlovelse iasten med den tydske Junker.

Kasper.

Na Flemming! — Det var nok ham, Du
 og din Søn vare ude paa Tog med forleden.
 Folk fortalte, I listede Jer igjennem Svenskens
 Leir. — Hvad skulde det betyde?

Jørgen.

Jo, seer Du Kasper, da Obersten flygtede

herind, gravede han sine Penge og Skatte ned paa sin Gaard. Nu skulde Junkeren hente dem ind til ham, saa bad han mig og Poul hjælpe sig, det gjorde vi og fulgte med.

Kasper.

Du mener vist, at han fulgte med Jer. —
Kjender jeg Dig ret, Jørgen, saa var det nok Dig, der forrettede Arbeidet.

Jørgen.

Ja, det er som man tager det til. — Vi hjalpes ad. Pengene og Skatten fik vi og kom lykkelig og vel tilbage. Det var jo Hovedsagen.

Kasper.

Det er ellers underligt, at feire sin Datters Forlovelse paa en Aften som denne ... Klokken tolv inat, Jørgen! —

Jørgen.

Ja, lad dem komme Kasper! vi vente jo paa dem.

Kasper.

Alle vore Kender og Boldgrave ere frosne til i denne Kulde.

Jørgen.

Ja vist! Vorherre har lagt en fast Bro for Svensken, men vi og Bore staa paa den anden Side af den.

Kasper.

Overløberen har berettet, at Stormen denne

Gang skal gaa for sig paa tre Steder. De have Straa i Hattene til Mærke for hverandre, og Skjorter over deres Klæder, for ikke at kjendes fra Sneen.

Jørgen.

Ja, jeg veed det Altsammen. Deres Skjorter vare hvide, da de traf dem paa. Jeg tænker, at nogle af dem ville blive røde, førend de trække dem af igjen.

Kasper.

Folk fortalte ellers, at din Søn, Studenten, holdt af Oberstens Datter deroppe.

Jørgen.

Ja, de sagde det rigtignok, men de To passede ikke for hinanden. Vi ere kun fattige Folk, Du! og Brok er meget rig. — Nei! der kommer min Junker! — han passer bedre for hende.

Andet Optrin.

Flemming. Jørgen. Kasper.

Flemming

med kort Kappe, lang Kaarde, gult Haar og Hagestæg.

Godasten Jørgen! Din Helvedesbrand! Det var godt vi mødtes. Jeg har et Ord at snakke med Dig i Fortrolighed ... Na! jeg er saa træt, at jeg neppe kan staa paa mine Been. Jeg har bestemt løbet en halv Snes Miil i Eftermiddag.

Jørgen.
Ja, det er troligt nok.

Flemming.
Kan Du gjette, hvem der har faaet mig til at løbe saa bandsat?

Jørgen.
Nei, jeg kan ikke. Junter pleier heller ikke at være den Mand, der løber for Nogen.

Flemming.
Ha, ha! — Det har Du fortjent en Dram for, Jørgen! — Det var min Sjæl blot for at faae mig et Par rigtig kjønne Sporer. Tilfidsst lykkedes det ogsaa. Sikke nogle jeg fik sat paa.

Jørgen.
Skal J da op at ride i aften?

Flemming.
Nei, jeg skal op og forloves med mit Sødsvendebarn, Oberst Broks Datter, og man vil da nok see lidt anstændig ud ved en saadan Leilighed. . . . Hvem er den Mand der, saa indpakkert som et Svøbelshebarn?

Kasper.
Jeg er Tømmermester Kasper Møller, hvis J ellers har hørt det Navn omtale?

Flemming.
Ja, saa min Sjæl har jeg saa. Det er jo Dig med de store Brændestabler, hvoraf Du deler ud til Alle. Naar det engang rigtig kniber for

mig, kan jeg vel hente mig et Par Væs hos Dig?
— Det var nok ogsaa Dig, som var med i Jule-
helligdage, da vi børstede dem dernede udenfor
Ravnsborg.

Kasper.

Ja, det var rigtignok mig. — Var I ogsaa
med der?

Flemming.

Jeg! — hører Du Jørgen! — det er ellers
rart! — han spørger, om jeg var med.

Jørgen.

Junferen har været med paa alle mulige
Steder, hvor det kneb.

Flemming.

Du kan stole paa, at Jørgen kjender mig . . .
Han veed, hvad jeg duer til.

Kasper.

Jeg saae Jer idetmindste ikke for Ravnsborg.

Flemming.

Nei, det troer jeg min Sjæl nok, det kom
deraf, at jeg bestandig holdt mig foran. — Jeg
gif i den allerførste Række.

Kasper.

Hvem er I da?

Flemming.

Jeg er Junfer Flemming, genannt von Hal-
berdingen, Herre til Adlerthurm und Eilerswald.

Kasper.

Ah! I stammer altsaa fra Tydsken. Afledes:
Ja, det kunde jeg tænke.

Flemming.

Fra den ægte tydske Adels, som kom herind
i Landet med den unge Dronning. Det var
ogsaa mig, der skaffede min Morbroder alle hans
Kostbarheder igjennem den fjendtlige Leir, som
Jørgen der kan bevidne; for jeg tog ham og hans
Søn, den smaa Poul Student, med ... Jeg gif
forrest. Det var mig, som kommanderede.

Kasper.

Men den Kommanderende pleier jo at gaa
bagefter de Andre.

Flemming.

Saa var det Jørgen, der kommanderede. Jeg
gif foran, det er vist. — Sikken en Kamp og
sikken et Slagsmaal! Du gode Gud! man kan
komme til at ryste, blot ved at tænke derpaa. —
Gengang sloges jeg alene med tre Mand.

Jørgen.

Nei, der var bestemt sex.

Flemming.

Var der sex, Jørgen Færgemand! det kan sku
gjerne være. Jeg talte dem ikke, jeg slog dem
blot ihjel ... Du hjælp med.

Jørgen.

Na, jeg hjalp kun saa lidt.

Brok viser sig i Baggrunden, indhyllet i en Kappe.

Flemming.

Jo vist! Du hjalp med, — saa godt Du kunde, den smaa Poul ogsaa. Men de Studenter due ikke rigtig til Bataille ... De kan tilnød slaa deres Mand ihjel med Munden, med Pennen, aa ja! men med Klingen er det min Sjæl Snarst. — Jeg har ogsaa lovet Dig min brune Følhoppe, og fem og tyve Solvdalere til Belønning. Du kan stole paa, jeg glemmer det ikke.

Kasper.

Hvad vil Du gjøre med en Følhoppe, Færgemand?

Jørgen.

Na jo! vi sætte et lille Bramseil paa den, saa rider jeg tilføes. Det kan forresten gjerne vente lidt med Hesten, men hvis Junkeren kunde lade mig faae nogle Penge iasten, vilde det være mig kjær. Det er min Tour at skaffe Mad til Mandskabet paa vor Bold, og jeg har givet mine sidste Skillinger ud imorges.

Flemming.

Det er min Sjæl ikke gaaet mig et Haar bedre, Jørgen Færgemand! Jeg sad i Formiddags og doblede lidt paa Boldhuset med mine Kammerater, og de trak mig op, næsten for Alt hvad jeg

havde. Resten brugte jeg til at kjøbe mig disse prægtige Sporer for.

Kasper.

En Junker med to Herregaarde.

Flemming.

Ja hvad mine Herregaarde angaa, saa fik vi dem ikke med os herind i Landet. Familien var desuden noget talrig: den ene af vore Gaarde spiste vi op, den anden drak vi op. For Dieblikket ere mine Midler ikke store, men naar jeg først bliver forlovet, kommer jeg nok til Penge. Oberst Brok er meget rig og en gammel skikkelig Mand, som ikke kan nægte mig Noget. Afvises. Du har vel ikke talt om, at Du og din Søn fulgte ud med mig? Det er ikke værd, han saaer det at vide.

Jørgen.

Jeg har aldrig seet eller talt med Obersten.

Flemming.

Det var rart. Nei, siden vi just tale om vore Bedrifter, saa skal Du dog høre den Krigslist, jeg brugte forleden, da jeg slog den svenske Patrouille ihjel.

Jørgen.

Junkeren gjør vist bedst i, at opsætte det til en anden Gang. Hvis Patrouillen er slaaet rigtig ihjel, bliver den nok liggende, og de vente bestemt paa Jer, oppe ved Fæsten.

Flemming.

Det har Du min Sjæl Ret i . . . ja, saa kan Jørgen fortælle Dig Historien. Jeg har selv opfundet den.

Kasper.

Historien?

Flemming.

Nei, Krigslisten naturligviis! gaaer.

Tredie Optrin.

Kasper.

Du mangler altsaa Penge, til at beværte din Bagt for iaften?

Jørgen.

Ja, sandt at sige, kniber det Noget i denne Tid.

Kasper.

Jeg skal sende Mad og Drikke ned til Jer, hjemmefra.

Jørgen.

Det skal Du have Tak for. Du er en brav Mand, Kasper! Jeg gjorde Regning paa Junkeren, men jeg mærker nok, at jeg har taget feil.

Kasper.

Hvorledes kunde det ogsaa falde Dig ind, at jæste Tid til ham.

Jørgen.

Na! han er ikke saa slem, som Du troer.

Kasper.

Naa, det kalder Du ikke for at være slem? Naar jeg tænker paa alle de Menneſker, han har ſlaaet ihjel herinde! — her ſeer Du forſt de ſeg Mænd fra Toget, og her ligger hele den ſtore ſvenſke Patrouille.

Jørgen.

Det gjør dem ingen Skade, Kasper! — hvis blot alle vore Fjender lignede ham! . . . dem Svenskerne ſlaaer ihjel, blive begravede, men dem Junkeren ſlaaer ihjel, leve Allesammen op igjen.

Kasper.

Nu kan jeg begribe, hvor ringe Deel Du og din Søn har havt i Toget.

Jørgen.

Hvad ſkal man ſige til det? Junkeren trængte til at gjøre ſig yndet hos Oberſten. Han ſaaer en lille Pige, og jeg ſaaer en Følhoppe. Dermed er det godt.

Kasper, idet han gaaer.

Saa forſtaaer jeg Reſten.

Oberſten

Viſſes. Ja jeg ogsaa.

Fjerde Optrin.

Jørgen. Brok.

Brok.

Tøv et Dieblif, Jørgen! Jeg har et Ord at tale med Dig.

Jørgen.

Hvem er I Herre?

Brok.

Kjender Du mig ikke.

Jørgen.

Nei, ikke efter Røsten at dømme. Det er desuden saa mørkt i Veiret iaften, at jeg ikke ret kan see eders Ansigt.

Brok.

Jeg er en Bekjendt af din Søn! Hvordan lever han?

Jørgen.

Aa, som vi Allesammen leve i denne Tid. Han gaaer paa Vagt med de andre Studenter, passer sin Post og slaaes med engang imellem, ligesom Leiligheden falder.

Brok.

Han seer mig saa modfalden ud i den senere Tid.

Jørgen.

Ja, det kan nok være. Endelig har han da heller ikke saa megen Grund til at være glad. — Ligesaalidt som alle vi Andre.

Brok.

Du er ikke oprigtig mod mig, Jørgen! ...
Din Søn maa have andre Grunde til at være
forstemt. Betro Dig kun til mig. Du kan gjøre
det uden Frygt.

Jørgen.

Kjender I Poul, Herre?

Brok.

Ja, temmelig nøie.

Jørgen.

Saa veed I ogsaa, hvad han fattes.

Brok.

Han var i Oberst Broks Huus.

Jørgen.

Ja desværre! det er netop derfra Ulykken
stammer.

Brok.

Ulykken, Jørgen?

Jørgen.

Ja vist! I veed det nok. Han kom i Oberst
Broks Huus, og lærte de smaa Drengene at læse og
skrive paa Table ... Det gik an! men han lærte
ogsaa Oberstens Datter at kjende ... det var værre.
Hans Dine de lystede og straaledede, hvergang han kom
hjem og fortalte os om hende. Han jubledede og
sang i vilden Sky, da han troede, at hun holdt
af ham.

Brok.

Naa, — saa hun holdt af ham?

Jørgen.

Det bildte han sig idetmindste ind, — —
 Hvad troer man ikke i hans Alder? Han meente,
 han kunde bære Himlen paa sine Skuldre den-
 gang . . . Da skulde J have seet ham, Herre! mo-
 dig og uforsagt, med en Pande, der reiste sig frei-
 dig mod hele Verden . . . og som han sloges, og
 som de holdt af ham, hans Kammerater. Bestan-
 dig tilrede, bestandig foran, naar det gjaldt om
 at gaa frem, mod dem derude . . . Og var det ikke
 Ret, Herre? For Fanden! naar man vil krybe op
 i Ormens Rede, maa man idetmindste vise, at
 man har Mod til at holde sig fast der . . . Og
 hvor jeg holdt af den Dreng, med hans Kjæthed
 og hans lykkelige Ansigt, — — Ja, det kan J
 maaskee ikke forstaa!

Brøk

Na jo, maaskee dog! jeg er Fader, ligesom Du.

Jørgen.

Men har J ogsaa arbeidet for jeres Barn,
 ligesom jeg? . . . Naa! Pouls Herlighed varede
 da ikke længe. En Aften kom Obersten og han i
 Tale om det Ulige i Stand og Vilkaar; hvad de
 forresten sagde, det veed jeg ikke, for han har al-
 drig talt derom til Nogen; men næste Morgen
 drog Poul bort fra Oberstens Huus og kom der
 aldrig siden.

Brøk.

Ja, men var det flogt gjort?

Jørgen.

Det veed jeg ikke; men jeg troer, at det var rigtigt gjort. Hvad vilde vel han, den Spurv imellem de Traner? Desuden, Herre! Han meente det ærligt med den lille Pige, og da det ingen rigtig Fremgang kunde faae, saa drog han sin Bei. — Var det ikke, som det burde være? — Men fra den Dag blev Poul ligesom et andet Menneſte, — jeg kjender ham ikke igjen. Ulykken har bøiet ham til Jorden. Han forlod ſine Kammerater og grublede og grublede, uden derfor at komme et Skridt videre. Han duer til Ingenting mere. Han omgaaes ikke med Noget, og ſtirrer ordknapp og folkeſky hen for ſig, (ſeer ſig om,) ſom I der ſeer ham, henne ved Kanonen.

Brok.

Ja, jeg ſeer ham. — Tungſindig og bøiet ſidder han der, og ſpeider ud over Bolden.

Jørgen, ſmiler.

Nei! I tager fejl Herre! Han ſeer ikke ud over Bolden. Det er ſaamænd op mod Oberſt Broks Huus, han ſpeider. Men nu forlover hun ſig jo iaften, og ſaa ſaaer vel det en Ende... See! nu kjender I min Hiſtorie, og den var endda ikke ſaa lyſtig... Hvad var det ſaa, I vilde mig?

Brok.

Jeg kommer ſom et Sendebud fra Junker

Flemming. Han skylder Dig nok nogle Penge.
Her bringer jeg Dig et Afdrag paa dem.

Jørgen.

Nei virkelig! er det ogsaa Alvor?

Brok.

Han meente, Du havde dem nødig, for at
skaffe dine Kammerater Mad i Aften.

Jørgen.

Ja, det er vist. Og saa paaftaa de endda, at
man ikke kan stole paa min Junker. Lad nu
Nogen prøve paa, at nedsætte ham igjen! — Det
er, som jeg før sagde: Tydsken er i Grunden langt
bedre, end han selv veed af: Han goer kun, men
han bider ikke. Nu mangler der blot, at J siger
mig eders Navn, Herre! saa skal jeg hilse Poul
fra Jer, og saa kan J fortælle Junkeren deroppe,
at han har skabt os en glad Aften.

Brok.

Hvad kommer det an paa Navnet? Jeg er
en gammel Mand, Jørgen, der mener det godt
med Folk som Dig og dine Lige. Lad det være
nok. Han gaaer.

Jørgen.

Det er det ogsaa, Herre!

Femte Optrin.

Jørgen. Poul.

Jørgen.

Er det Dig, Poul! Hvorfor sidder Du saa stille derhenne, min Dreng? det duer ikke; hvis dine Kammerater saae Dig, kunde de gjerne falde paa, at Du var forsagt og frygtede for det, der venter os inat. — — Op med Hovedet. Du maa være glad og fornøiet som før.

Poul.

Jeg har ingen synderlig Grund til at være fornøiet.

Jørgen.

Aa hvad! saadan Noget siger man kun i din Alder.

Poul.

Saadan Noget føler man kun i min Alder.

Jørgen.

Sorgen banker paa Hvermands Dør, Poul, det gjælder om, at jage den fra sig ... See Dig om! Du har brave Kammerater, som holde af Dig, Du har en Moder og en gammel Fader som glæde sig over Dig, det er dog Noget. Men fremfor alt, har Du et Fædreland, som kalder paa Dig, og som inat har alle sine Sønner nødig.

Poul.

Jeg seer kun en lav Jordvold, som fredser om en nedskudt By. Er det mit Fædreland?

Jørgen.

Og om det saa ikke var større, end at Du kunde skjule det med din Moders Fortlæde, saa har Du dog et Fædreland, har Mark og Sø, har Skov og Dale og rige Minder, som klinge over dem alle. Tro Du mig. Synger:

Vidt har jeg stævnet om til mange Egne,
 Alverdens Herlighed jeg saae i dem,
 Men fremmed fandt jeg mig dog allevegne,
 Og intet Sted var som mit eget Hjem:

Saa frodiggrøn en Have,

Saa rig paa Heltegrave,

Hvad enten det er lille, hvad eller det er stor',

Tro Du kun mig, min Søn!

Det er for os det bedste dog paa hele Verdens
 Jord.

Poul.

Borger og Bonde har intet Fædreland, det blev kun givet til dem, som juble histoppe. De joge os ud fra deres Sale, toge Lykken for sig, og gave os kun Ret til at værne om den.

Jørgen.

Godt Poul, saa lad os værne om deres Lykke, desto større bliver jo vor Fortjeneste. Synger:

Kan Du ei staa ved Adelsmandens Side,
 Som Eigemand og Gæst i samme Sal,
 Saa tænker jeg, at Du kan med ham stride
 For Fædrelandet, paa den samme Val,

Det hædrer og det lønner
 Enhver af sine Sønner,
 Og enten det er lille, hvad eller det er stor',
 Saa tro Du mig, min Søn!
 Det er for Dig det bedste dog paa hele
 Verdens Jord.

Der kommer Patrouillen, det er dine Ram-
 merater. Nu et muntert Ansigt, tal til dem, som
 Du pleier, lee og syng med dem. Inat maa Du
 slaaes for dit Land, imorgen kan Du slaaes for
 din Lykke.

Poul.

Og vil det hjælpe noget? — Har ikke En-
 hver allerede gjort alt, hvad et Menneske er istand
 til: vaaget og kæmpet, savnet og sultet. Imidler-
 tid rykker Fjenden os hver Dag nærmere. Det
 hele Land er i hans Magt, en søie Stund endnu,
 saa vil han komme ind over Bolden og bytte vor
 Fane der, om med sin.

Jorgen.

Nei, min Dreng, det vil han aldrig. Nat
 maa der til, før det kan blive Dag, men Du kan
 lide paa, det dages nok for os Alle.

Synger hurtig og begejstret.

Bel flagred' mangen Ravn til vore Strande,
 En Sværm fra Sønder kom, og en fra Nord.
 Om Bytte søgte de med Sværd og Brande,
 Men hvad de sandt, blev dog kun sex Fod Jord.

Dg over Død og Flammer,
 Dg gennem Nød og Jammer
 Den røde Dug bestandig har budt dem Alle Trods;
 Der staaer den stolt endnu,
 Dg det skal aldrig spørges, at de tage den fra os.
 Gaaer.

Sjette Optrin.

Poul. En Patrouille af Studenter kommer fra den ene Side med en Tambour i Spidsen. **Enevold** er blandt dem.

Sang.

Nu paa Bagt!
 Nu paa Bagt!
 Dg giv nøie Agt!
 For en listig Fjendeskare
 Skal Du Vold og By bevare,
 Skal Du speide, vaage over
 Dem, som trygt herinde sover.
 Nu paa Bagt!
 Nu paa Bagt!
 Dg giv nøie Agt.

En anden Patrouille kommer med en Tambour fra modsatte Side.

Nu paa Bagt!
 Nu paa Bagt!
 Dg giv nøie Agt!

Mørket kommer Dagen svinder.
 Før den næste Sol oprinder,
 Ligger hist, paa Sneens Lagen,
 Mangen ærlig Kæmpe slagen.
 Nu paa Vagt!
 Nu paa Vagt!
 Og giv nøie Agt.

Almindeligt Chor

inde og udenfor Scenen.

Kom nu Brødre, Faren falder
 Til den sidste Kamp os hen,
 Trommen hvirvler, Hornet gjalder.
 Sluttes Kreds, I danske Mænd!

Poul, med paatagen Munterhed.
 Gudsfred og Godaften, mine Venner!

Enevold.

Ah, Poul, er det Dig. Hvor har Du været
 henne saa længe?

Poul.

Ja, det skulde I blot vide. — Jeg har spad-
 seret en lille Tour omkring udenfor Volden. For
 Fanden! Pladsen her er saa knap og jeg trængte
 til at røre mig lidt.

Enevold.

Ja, Du har Ret, man groer næsten fast
 herinde.

Poul.

Du skulde snarere sige, at man fryser fast

herinde, for det er da en skjændig Kulde Svensken har valgt, til at løbe Storm i.

Enevold.

Der har Du min Flaske. Drik! min Dreng! saa faaer Du nok Varme i Kroppen.

Poul.

Tak! En Skaal for Jer Alle herinde! Gid I maa leve og trives godt. — En Skaal for dem derude! gid de maa falde.

Enevold.

Vi have længtes efter Dig og savnet Dig, mens Du var borte. Alting gik saa kjedeligt til. Vi isede vore Grave og besatte Bagten, men ingen Sang og ingen Lystighed, som naar Du er med. Fortæl os saa, hvad Du tog Dig for.

Poul.

Du hører jo, jeg spadserede.

Enevold.

Aa Snak, Udflugter!

Severin.

Jeg kan fortælle Jer det. Poul og hans Fader har været ude paa Kjøgegaard, for at hente Oberst Broks Penge.

Enevold.

Nei, det var jo den tydske Junker, som hentede Pengene. Idetmindste har han selv fortalt det.

Poul.

Har han det? — ja, saa maa det jo være sandt. Enevold har Ret og Severin ikke Uret. Junker Flemming hentede Pengene, og jeg og min Fader fulgte blot med for Selskabs Skyld.

Enevold.

Saa det er da virkelig sandt, hvad han roser sig af, at han alene har udført Alt?

Poul, spottende.

Bogstaveligt! — Junkeren er en allerhelvedes Karl, — naar det kniber.

Severin.

Og Du og Jørgen gjorde Intet?

Poul.

Ikke det allermindste. Han tog os blot med, for at han ikke skulde fjede sig underveis.

Enevold.

Ret betænkt, er det da ogsaa billigt, at han udførte Arbeidet, siden det er ham, der høster Lønnen derfor.

Poul.

Lønnen?

Enevold.

Ja, han forlover sig jo iaften med Oberst Broks Datter.

Poul.

Med Broks Datter — Du tager feil, — hører Du! — det er ikke muligt.

Enevold.

Jo, det har sin Rigtighed. Obersten boer deroppe, see, hvor oplyste Vinduerne ere. — Tæsten forlover den smukke Else sig med Junker Flemming.

Poul.

Affides. O min Gud! skulde det virkelig være sandt. Høit. Ja, det kan jo gjerne være, lad Junkeren forlove sig — bliver det godt Veir imorgen, kunne vi maaskee faae Tilladelse til at synge ved hans Bryllup. — Affides. Hun forlover sig. Høit. Hvad kommer det vel os ved, og hvad har vi med Adelsmændene at bestille? Affides. Hør! hvor de storme og larme deroppe. Høit. Mellem dem og os ligger en dyb og svælgende Afgrund, udhulet af Taarer og Blod, — men der fører ingen Bro over den.

Enevold.

Jeg synes dog den sidste Tid saa temmelig har gjort os lige.

Poul.

Lige. Ha ha! Enevold spotter Guderne! Kjender Du ikke Historien om Musen, der valgte sig Løven til Kammerat? Det kongelige Dyr agtede ikke det ugle, lille Kryb, som fulgte i dens Fodspor og var Vidne til alle dens Bedrifter. Seer op til Broks Huus. Nei for Helvede! Det er umuligt! — Hvad jeg vilde sige, saa blev Løven fangen i et Ræt. Den søgte først at befri sig med egen Kraft, men det lykkedes ikke. Da huffede den paa Musen. — Vi ere jo Venner, sagde den,

kom og hjælp mig. Og Musen kom, og gnavede og gnavede, og bed sine smaa Tænder itu paa Nættet, og saa frelst den Fangen. Løven rystede Garnet af sig og gik sin Vej, stolt og mægtig som før, men den lagde ikke mere Mærke til Musen. Affides. Hun har altsaa ogsaa skuffet mig — hun, den Eneste, jeg endnu stolede paa. Høit. See, Adelsmændene, det er nu Løven, kan I saa gætte, hvem jeg mener med Musen? Affides. Nei, jeg troer det ikke, — men jeg maa dog have Visshed, — denne Tvivl er værre end Døden. Jeg vil liste mig om bag Haven, til hendes Kammer. Jeg vil see hende, een Gang endnu, blot een eneste Gang.

Han styrter ud.

Shvende Optrin.

Enevold. Severin. Dagten i Baggrunden.

Enevold.

Men hvad gaaer der dog af Poul iaften? Han er bleven reent forstyrret. Der var jo ikke Mening skabt i Alt det, han her stod og fortalte.

Severin.

Det Hele synes mig let at forstaa. Poul har jo været Lærer i Oberstens Huus. Han har seet sig blind paa den smukke Else deroppe. Og nu kommer Du og plumper ud med din dumme Historie, om at hun forlover sig med Junkeren.

Gnevold.

Skulde det være muligt. Ja, nu da Du siger det, gaaer der et Lys op for mig. — Men hvor løb han hen? — Du skal see, han styrter op i Huset til dem. — Jeg kjender ham. — Han gjør Spektakel deroppe, med Obersten, med det hele Compagni. Du gode Gud! hvor det kan blive morsomt. Det var en heldig Plads, vi fik Bagt paa inat ... See blot! see! — det gaaer som jeg siger. De fare omkring deroppe, — de falde. — Han er bestemt kommen i Haartotterne paa den tydske Klørknægt. De komme til Binduerne. — Du skal faae at see, han kaster Junkeren ned til os. Døren aabnes, — giv nu blot Agt! Flemming kommer ned af Trappen.

Ottende Optrin.

Flemming. De Forrige.

Flemming.

Hvor er hun? — Har J ikke seet hende? — Hvad Bei løb hun? — Afsted efter hende, alle Mand!

Gnevold.

Hvad er der paa færde? — Junkeren har vist druffet en lille Taar over Tørsten deroppe.

Flemming.

Na Gud hjælpe mig! Jeg er den ulykkeligste Junker i den hele By. — Godaften Gnevold! er

det Dig min Dreng! — Tænk Dig blot, er det ikke skjændigt, hun er løben sin Bei og det lige for Dinene af os Alle.

Enevold.

Men saa forklar Dem dog. Hvem er det der er løben sin Bei.

Flemming.

Naturligviis min Kjæreste, Else Brok! har jeg ikke sagt Jer det? Vi skulde forloves iaften, og da saa Morbroder kom hjem og vilde hente hende, var hun galopperet afsted, og vi søgte og søgte, men væk var hun.

Enevold.

Ja, det maa rigtignok være høist ubehageligt. — Jeg kan nu saa levende sætte mig i deres Sted. Men De kan tro, hun kommer bestemt nok tilbage igjen.

Flemming.

Nei saa min Sjæl gjør hun ikke nei! Der- til har hun altfor frakliff et Gemyt. Desuden har hun jo skrevet det Brev, som laa oppe paa hendes Dragkiste. Deri tilstaaer hun, at hun alletider har høiagtet mig og syntes godt om min Rasthed og Courage, og en heel Deel andet Snak, hvad hun nu saadan kunde finde paa. Men hun havde ikke betænkt at gifte sig med mig. Hvad synes I?

Severin.

Det er mærkværdigt, at man kan skjønne saa lidt paa sin Lykke.

Flemming.

Veed De hvad, De er en flink Fyr, De! De samme Ord sagde netop gamle Christoffer Urne til mig deroppe. — Og efter alt det, jeg har gjort for hendes Skyld. Sikke Foræringer, hun har faaet. Naa! jeg siger ikke Mere, og saa skulde I bare vide, hvor morderligt jeg sloges, for at frelse hendes Penge.

Severin.

Ja, det skal nok have været en drøi Bataille, efter hvad der fortælles.

Flemming.

Saa, — tale de om den, — ja det kan nok være. — Hvis hun forresten troer, at jeg tager mig hendes Afslag nær, saa tager hun min Sjæl feil. Jeg holder mig for lige saa god som hende, i alle Maader, og lidt til. — Jeg veed et Huus, her i Nærheden, hvor der ligger en lille Pige syg af Kjærlighed til mig, men jeg lod hende ligge for Elses Skyld.

Enevold.

Det stakkels Barn!

Flemming.

Siden vi tale om Bataille, saa skal I dog høre, hvordan jeg slog de sex Svenske ihjel for- gangen Nat, — I kan tro, —

Severin.

Nei Junker! Mens De staaer her og fortæller, faaer deres Flygtning et større Forspring.

Flemming.

Na, hun kan da ikke komme ret langt bort, med mindre hun lader sig gjøre til Svensker. I kan tro, jeg skal nok finde hende, saa skal hun min Sjæl faae Sandheden at vide, siden kan hun for mig tage hvem hun vil. Gaaer.

Niende Optrin.

Enevold, Severin. Strax efter **Karen Færgemand** med to Kurve. **Jørgen** fra modsatte Side. Senere **Fru Reek** og en **Pige** med en Kurv.

Severin.

Det er en raff Fyr, den Junker!

Enevold.

Ikkesandt! den stakkels Pige maa jo være gaaet fra Forstanden, siden hun kan vrage en saadan Brudgom. — Hvem har vi der? — Na! **Karen Færgemand!**

Enevold og flere af Vagten

omringe hende.

Velkommen lille Karen, velkommen!

Karen.

Godaften! See her, kjære Venner! bringer jeg Brød og Ol, saagodt som jeg har kunnet skaffe det tilveie for Eder. Hun sætter sine Kurve og gaaer hen til Jørgen. Vagten tager Brød og skjænker.

Jørgen.

Gudsfred Karen, Du brave Kone! Saa Du har dog forstaaet, at skaffe dine Kurve fyldte, skjøndt jeg ikke kom hjem med Penge til den Tid, jeg lovede.

Karen.

Da Du ikke kom, vidste jeg jo nok, at det ikke havde været Dig muligt, saa fandt jeg selv paa Raad. Man maa hjælpe sig som man kan, lille Jørgen. Det har Du jo lært mig.

Jørgen.

Hvordan har Du Dig da ad?

Karen.

Jeg tog min Kuro paa Armen, og gif til vore Naboer. Og det var som om Alles Hjerter vare blevne større i denne trange Tid, jeg fandt en aaben Haand overalt, hvorhen jeg kom. Enhver gav hvad han kunde. Saa kom gamle Rigsraad Peter Rees og sagde: Nu skal Hun min Tro følge hjem med mig, Karen Færgemand, hvad der mangler vil jeg give. Seer Du Jørgen, saadan fik jeg mine Kurve fyldte.

Jørgen.

Jeg har ogsaa faaet Penge. Vi ere blevne til holdne Folk, Du. Næste Gang kunne vi hjælpe de Andre.

Karen.

Og vor Søn, Poul! hvordan har han det?

Jørgen.

Na jo! jeg talte med ham for lidt siden, han passer sin Post. Det bliver nok godt med ham.

Karen.

Ja, Du er jo hos ham inat, saa er han vel forvaret ... Nu maa jeg videre. — Gud i Bold Jørgen. Vorherre holde sin Haand over jer Begge.

Jørgen udbreder sine Arme.

Karen, Du tro Sjæl! — Farvel.

Karen.

Nei, ikke rigtig Farvel! for vi sees igjen. Siden, lille Jørgen, naar det gjælder, kommer jeg igjen herved til Jer, paa Skandsen. Jeg sætter min Lygte derhenne, ved den store Steent. Bring saa kun dem hen til mig, som komme til Skade. Læs en Bøn Jørgen, naar det begynder. Kysser hans Haand og vender sig om til Studenterne. Ja I see i mine Kurve, I gode Venner! men nu ere de nok tomme. Jeg har ikke mere til Jer denne Gang.

Fru Reek.

Jo her er mere.

Karen.

Ah, er det Jer, I gode Frue! — hvorfor gaaer I ikke til Jere egne?

Fru Reek.

Jeg er jo hos mine egne, Karen. Min Mand og mit Barn spiste hjemme. Nogle af

dine Venner have maaskee intet Hjem, derfor ville vi dele, saa godt vi kunne.

Jørgen.

Ja, det er Ret, saadan bør det være. I kan tro mig gode Frue! hvis I og Eders bestandig havde været os saanær, som i denne Time, vilde de derude vist have været længer borte.

Han synger:

1

I Splid gif længe Kræften tabt,
Det var de onde Dage,
Da Den, som blev til Frænde skabt
Han var sin Frændes Plage.
Der kom endnu en værre Tid,
Af Trængsel fuld og Smerte
Men den har jevnet gammel Strid,
Saa Hjerte slaaer mod Hjerte.

Chor.

Men den har jevnet gammel Strid,
Saa Hjerte slaaer mod Hjerte.

2

Og da en lav, en nedskudt Bold
Omfluttet Danmarks Rige,
Blev Retten Magt, blev Enhed Skjold,
Og da blev Alle lige.

Lynd Sang hen over Bold og Sø,
 I dybest Nød og Fare.
 Vor Konge vil i Neden dø,
 Vi Neden vil forsvare.

Chor.

Vor Konge vil i Neden dø,
 Vi Neden vil forsvare.

3

Naar de nu ringe Fred i Land
 Og de derude vige,
 Maaskee ei meer vi synge kan,
 Men saa vil Andre sige:
 Et lidet Folk er Dansken kun,
 Dog skal Alverden vide:
 Det bliver stort i Nødens Stund,
 Og det forstaaer at stride.

Chor.

Det bliver stort i Nødens Stund,
 Og det forstaaer at stride.

Og nu paa jere Poster. Kloffen er mange,
 det er snart Midnat. — Hvad der skal skee, det
 staaer i Guds Haand, men forberedte maa vi
 idetmindste være.

Vagten drager sig tilbage. Kæren og Fru Keertz gaa.

Tiende Optrin.

Jørgen. Else, klædt som Matrosdreng.

Else.

Godaften Jørgen Færgemand! Jeg søgte efter Dig.

Jørgen.

Gjorde Du det, min Dreng! det er mærkeligt nok, alle Menneſker ſøge efter mig iſtæn. Hvis jeg ikke kjendte Jørgen Færgemand ſaagodt, kunde jeg gjerne falde paa at tro, han paa engang var bleven til Noget. Naa, hvad vilde Du mig ſaa?

Else.

Hvor er din Søn Poul?

Jørgen.

Allesammen ſpørge de om Poul. — — Han var her nylig.

Else.

Saa kommer han vel igjen.

Jørgen.

Det gjør han nok. Hans Poſt er derhenne, ved Kanonen. Vilde Du ellers tale med ham?

Else.

Ja.

Jørgen.

Kan jeg ikke forrette dit Grinde?

Else.

Nei Jørgen, det vil jeg nok helst gjøre selv. Jeg har en Nyhed at bringe ham.

Jørgen.

Gud give den maatte være god. Han kan trænge til det.

Else.

Er der da hændet ham noget Sørgeligt?

Jørgen.

Sørgeligt. Na nei!

Else.

Jo, der er Jørgen, jeg kan høre det paa din Stemme. Du vil blot ikke tilstaa det.

Jørgen.

Hvad skulde der vel hændes ham? Poul er en flink Søn, — Jeg har min Glæde af ham. — Nei, sørgeligt ikke, — han er blot ikke rigtig rask i disse Dage. Han arbejder for strengt, skal jeg sige Dig. Han er bestandig paafærde mellem den Trop, han kommanderer, saa hugge de Isen op i Gravene, saa slæbe de Steen og Lommer hen til den ny Ravelin, Kulden er haard, de lange Nattevagter har taget paa ham. De Studenter er saa forfrosne. — Det er det, han fattes. Afvises. Nu kan Du gaa med den.

Else.

Maaskee jeg vil være istand til at opmuntre ham.

Jorgen.

Åk nei lille Dreng! det kan Du gjerne spare. Der skal mere til end som saa.

Else.

Ja, Du skal dog ikke sige det. — Der troer jeg han kommer. Lad os være lidt alene.

Jorgen.

Nu, ja for mig gjerne, naar Du endelig vil. Gaaer hen i Baggrunden. Else træder tilside.

Ellevte Optrin.

De Forrige. Poul træder langsomt ind, senere Brok og Jorgen.

Poul.

Hun var der ikke. — Døren er lukket. Hendes Kammer er mørkt, selv Hunden gæde af mig derinde. — Saa maa det da være sandt. Hun forlover sig. — — Ja ja da! farvel lille Else! — Farvel og tak for alt det Gode Du lærte mig at kjende. — Du glemte tilsidst mig. Det vil vist blive mig sværere, at glemme Dig.

Else træder frem.

Godaften Poul!

Poul.

Godaften! Han vil gaa.

Else.

Nei bliv lidt, Du seer saa mørk og saa alvorlig ud.

Poul.

Hvad kommer det Dig ved, min Dreng!

Else.

Na, jeg meente blot, at der nu ikke var Tid til at være forknytt. Om en søie Stund har vi Fjenden foran vore Bolde. Den stakkels By trænger til Enhver af sine Forsvarere.

Poul.

Ja, alt det veed jeg jo. Har Du ikke Andet at sige mig?

Else.

Og dine Kammerater Poul, som stolede paa Dig — Du, som altid før pleiede at gaa i deres Spidse. Høie og Lave, som nævnede dit Navn, dine Venner, og dine gamle Forældre, Poul! — alle dem svigter Du.

Poul.

Jeg har glemt Alt.

Else.

Man glemmer ikke sine Pligter.

Poul.

Vil Du minde mig om dem? Jeg har Andet at tænke paa, lad mig være alene. Gaa! — gaa siger jeg!

Else.

Ja, jeg veed det nok. Du holder af Oberst Broks Datter; det er for Kjærligheden til en lille Pige, Du glemmer Kjærligheden til dit Fødeland.

Poul.

Hvem har sagt Dig det?

Else.

Ja, det kan være det Samme. Du hører jo, at jeg veed det.

Poul.

Siden Du lader til at være saa godt underrettet om hvad der angaaer mig, kunde Du have søiet til, at Oberst Broks Datter i dette Dieblis, mens vi her staa og tale, trolover sig med en Anden.

Else.

Nei, hun gjør ikke.

Poul.

Jo, hun gjør.

Else.

Nei, hun gjør ikke, siger jeg. Du kan stole

derpaa. Den Forlovelse, Du taler om, er bleven opsat for det Første. Hun frelser sig saa godt hun kan. Du derimod sørger og taber Modet. Er det at opfylde sine Pligter, er det at handle som en Mand? Svar mig, Poul.

Poul.

Du har let ved at tale. Hvad vilde Du vel gjøre i mit Sted? bilder Du Dig ind, at kunne handle som en Mand?

Else.

Nei, men jeg er heller ingen Mand Poul!

Poul.

Hvad er Du da?

Else, tager sin Hue af.

Jeg er kun en lille Pige. See ret paa mig, kjender Du mig ikke?

Poul.

Er det muligt. — Denne Dragt, — be-
drager jeg mig ikke. Else! min egen, lille Else.
— Og Du kommer herind til mig.

Else.

Ja, det maatte jeg vel nødes til, siden Du
ikke kunde komme til mig. — Nu tænker jeg da,
at vi følges ad.

Poul.

O Else! vi To følges. — Vil Du gaa med,
— til Bolden?

Else.

Til Bolden, ja, og over Bolden, og hvis Du siger det, saa længer frem, igjennem Landet Poul, over Bjerger og Dale, saavidt som Jorden naaer og Himlen hvælves, vil jeg følge Dig.

Poul.

O min Gud! — saamegen Lykke! — hvor-med har jeg vel fortjent den? Men din Fader, lille Else, hvad vil han sige til os? — Veed han, at Du er her?

Brok, træder frem.

Ja Poul, han veed det endelig nok. — Hun løb bort fra sit Hjem, for at søge efter Dig, men jeg vidste godt, hvor jeg skulde finde hende. — Hvad jeg vil sige, spørger Du? — Inat siger jeg, at Du skal kæmpe, men imorgen vil jeg sige til Dig, tag min Datter og gjør hende saa lykkelig, som Du kan. Og nu Else, gaa hjem, mit Barn til din Moder! Gud velsigne Dig! Din Plads og min Plads Poul, er deroppe, paa Bolden.

Poul, begejstret.

Ja, til Bolden, til Bolden! Herre, der skal I finde Gen til at værne om Eder.

Jørgen, træder frem.

Jeg tænker, at I vil finde To, min adelige Herre!

Brok.

Er det Dig Jørgen. Nei, Du kan spare

det. Du har allerede eengang kæmpet for mig, da Du forgangen gav mig min Formue tilbage.

Jørgen.

Af, Hr. Oberst! I behøver ikke at takke mig derfor.

Brok.

Det gjør jeg heller ikke, Jørgen, siden det egentlig kun var for din Søn Du arbejdede. Men I Et tog Du dog feil-jør. — Undertiden enes dog de Spurve ret godt imellem de Traner. — Nu til Volden!

Else.

O! vov Dig ikke for langt frem, Poul. Hust paa, jeg venter her i Dødsens Angest, og tæller Timerne, indtil Du kommer igjen.

Jørgen.

Foran, min Dreng! foran for alle Andre! det er saaledes, Du maa vise Dig Gaven værdig.

Tolvte Optrin.

Det er efterhaanden bleven lyst i Horisonten bag Volden.

Kasper, Kvinder, Borgere, Soldater.

De Forrige.

Severin.

De komme, de komme, vi see dem i lange Rækker liste sig hen over Sneen.

Kasper.

Fjenden kommer.

Brok.

Til Vaaben alle Mand!

Stormkloffen ringer, udenfor høres Trommehvirvel.

Enevold.

Adel, Borger og Studenter!

Fjenden kommer, man Jer venter.

Lunten tændt, saa op paa Skandsen!

Nu begynder Dandsen.

De to Kanoner affyres. En Trompeter springer op paa en
Steen og blæser i sit Horn.

Chor af Alle.

Griff op! nu det gjælder saaledes at flaa,

At Frihed og Seiren vi vinde. —

Grifkop! og Gudfader vil mage det saa,

At Natten ei ganger af Minde.

Kanonerne affyres. Stormkloffen ringer.

Chor af knælende Kvinder og Børn.

Klokketlang!

Sørgesang!

Herre! vi Dig kalde.

Seir og Fred

Send os ned.

Fader hjælp os Alle!

De Øvrige trænge sig under dette Chor efterhaanden
op mod Volben.

Jørgen

griber en Fane og kommer frem i Forgrunden. Han synger
begeistret.

Vel er en lav, en nedskudt Bold
 Kun Hegn for Danmarks Rige,
 Men Ret er Magt og Mod vort Skjold,
 Og Faren gjør os Lige.
 Lyd Sang da over Bold og Sø,
 I dybest Rød og Fare;
 Vil Konge, Du! i Reden dø,
 Vi Reden vil forsvare.

Tæppet falder.

Enfelte Kanonstuds og Slaglarm lyder, medens Choret
 gentager de to sidste Linier.
